

Postmoderna

Postmoderna – Pluralita jako etická a politická hodnota - „Postmoderna“ neprobouzí právě nepřátelštější asociace. Je to pojem mnohdy odmítaný a zdá se, že si zasluhuje větší rezervovanost.“¹

Školní slovník cizích slov - „styl, směr v 70. letech 20. stol. v umění, vědě, filosofii apod. relativizující tradiční hodnoty a konvence, popírající univerzální hodnocení světa, postmodernismus“²

V této práci jsem se rozhodl pojednat o postmoderně, pluralitě a moralitě, které jsou důležitou součástí postmoderny. Na začátek bychom si mohli jen stručně říci, co to postmoderna je – je to pojem, který vznikl na základě knihy Lyotarda.³ Jeho základem je pluralita názorů a jejich rovnoprávnost.

Dnešní lidé považují postmodernu jako naprosto samostatný styl, vnímají svět jako postmoderní, přestože to tak není. Jde pouze o jakousi část moderny, její vyhranění – končí touha po jednotě a rozvíjí se pravý opak tj. „mnohost“. Jak napsal Wolfgang Welsch: „Tento vztah postmoderny a moderny mě vede k tomu, abych o naší současnosti promluvil jako o „naší postmoderní moderně“.“⁴ Vznik postmoderny neměl znamenat „epochální zvrát“, jak jej známe z minulosti při přeměnách jiných stylů a slohů, moderna neskončila, ačkoliv to tak na první pohled vypadá. Díky vzniku postmoderny jsme jen získali širší pohled na problémy, které musíme řešit. Dnes má jen málokdo shodný názor na jakoukoli věc, díky tomu se postupem času vyhranila pluralita – „rozmanitost, rozličnost, různost, mnohotvárnost, složitost“⁵ – dává možnost různých názorů. Pluralita se díky postmoderně stává mnohem rozmanitější a pronikavější. Všechny problémy, které musí člověk řešit, mohou probíhat na základě mnohosti.⁶

Zde se dostáváme ke konfliktu mezi pluralitou a moralitou: „morálnost, mravnost“⁷. Pluralita nám dává jakýsi kontextuální rámec, ve kterém se pohybujeme a díky kterému se rozhodujeme. Na druhou stranu moralita dovoluje jen jedinou pravdu, nedává prostor pro jinou možnost, kterou by si mohl člověk vybrat. Můžeme říct, že moralita dosti sympatizuje s imperialismem, ačkoli se dá namítat, že moralita je vždy ve spojení s tím dobrým v nás a je postavená na základech spravedlnosti, zatímco imperialismus se snaží získat moc a ovládat vše kolem sebe.⁸ Něco společného s tím moralita

¹ Wolfgang Welsch – *Postmoderna – Pluralita jako etická a politická hodnota*, KLIP, Praha, 1993, str.17,

² Roman Mikuláš – *Školní slovník cizích slov*, Vydavatelstvo Príroda, Bratislava, 2007, str.439,

³ Wolfgang Welsch – *Naše postmoderní moderna*, Zvon, Praha, 1994, str.83,

⁴ Wolfgang Welsch – *Postmoderna – Pluralita jako etická a politická hodnota*, KLIP, Praha, 1993, str.31,

⁵ str.431,

⁶ Wolfgang Welsch – *Naše postmoderní moderna*, Zvon, Praha, 1994, str.162,

⁷ Roman Mikuláš – *Školní slovník cizích slov*, Vydavatelstvo Príroda, Bratislava, 2007, str.367,

⁸ Miroslav Sapík – *Etika a Postmoderna*, Univerzita Konštantína Filozofa, Nitra, 2009, str.45,

má – netoleruje jiný názor, má jedinou pravdu. Tím se dostáváme k tomu, že moralita a pluralita se dají přirovnat k moderně a postmoderně, přestože to nejsou až tak striktní protiklady. Moderna nedává takový prostor pro více možností, více názorů, upřednostňuje jednotu, zatímco postmoderna to dovoluje, jejím základem je mnohost.

Zpět k postmoderně - po vzniku něčeho nového jako první volali sociologové. Max Weber mluvil o ‘‘polyteismu hodnot’’ - dnes musíme řešit velké množství odlišných problémů a nemůžeme všechny řešit stejným způsobem. Weber to řekl takto: „Kdo ... ví něco o světě, ten vlastně nemůže seznávat nic jiného než tuto mnohost a to, že se jí nemůžeme vyhnout.“⁹ Už ve svých východiscích byla postmoderna založena eticky, je to vlastně takový zastánce autonomních práv rozdílných orientací a životních forem.¹⁰

Závěrem bych rád napsal, že akceptování jiného názoru je možné jen tehdy, když to není jen tolerance, ale jde o naprosté pochopení názoru druhé strany, jak řekl Denis Diderot: „mínění, jen zavrhuje, rozumí právě tak hluboce a jasně, jako mínění, které si osvojuje.“¹¹ Dále by měl člověk lépe pochopit logiku cizího uvažování – jak vyvozuje své názory a požadavky. Pokud se budeme řídit těmito pravidly, nesmíme dělat dvě věci: za prvé se nesmí z kritérií jedné souvislosti dělat kritéria úplně nové souvislosti. Za druhé musíme brát v potaz, že neexistuje něco, co by sjednotilo všechny různé požadavky a názory.

---

⁹ Wolfgang Welsch – *Postmoderna – Pluralita jako etická a politická hodnota*, KLIP, Praha, 1993, str.22,

¹⁰ Wolfgang Welsch – *Postmoderna – Pluralita jako etická a politická hodnota*, KLIP, Praha, 1993, str.38

¹¹ Wolfgang Welsch – *Postmoderna – Pluralita jako etická a politická hodnota*, KLIP, Praha, 1993, str.39,

Literatura:

Roman Mikuláš – *Školní slovník cizích slov*, Vydavatelství Příroda, Bratislava, 2007,

Miroslav Sapík – *Etika a Postmoderna*, Univerzita Konštantína Filozofa, Nitra, 2009,

Wolfgang Welsch – *Postmoderna – Pluralita jako etická a politická hodnota*, KLIP, Praha, 1993,

Wolfgang Welsch – *Naše postmoderní moderna*, Zvon, Praha, 1994,